

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 3 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoljijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

20. šteV.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1896.

VI. leto.

Klerikalno postopanje.

V Galiciji se godé grozne sleparije pri volitvah. Stvar je prišla tako daleč, da sta bili dve deputaciji prišli na Dunaj tožit o velikih krivicah. Opravili pa deputaciji seveda nista ničesar, ker ministerski predsednik grof Badeni vendar ne more obsojati tega, kar je on storil kot bivši gališki namestnik. Odredila se je bila neka preiskava, ki je pa našla, da so vse pritožbe neopravičene ali pa vsaj grozno pretirane. Obljubilo se je pač, da bode vlada gledala, da se v bodoče v Galiciji ne bode vršila nobena nerednost.

Toda vsem obljubam ni dosti verjeti. Najzanesljivejša opora vladi je sedanji poljski klub. Zato se bode zopet gledalo, da pridejo skoro vsi sedanji poslanci v državni zbor. Videli bodemo zopet, ko bodo cesarski uradniki, katoliški duhovniki, graščaki in židje vse sile naperjali, da preprečijo izvolitev kakega pristaša kmetske stranke. V Galiciji se najbolje vidi, kako je s tistim klerikalnim zabavljanjem proti židom. Ondi, kjer ugaja klerikalnim koristim, so katoliški župniki in židovski oderuhi često najboljši prijatelji, zato pa že v več krajih oboje ljudje jednako sovražijo. Če bi se svobodno volilo in bi bila svobodna agitacija dovoljena, bi na kmetih v Galiciji ne bil izvoljen skoro noben sedanjih poljskih poslancev.

Da vladi res ni na tem, da bi se v bodoče volitve svobodno vršile, je pač vidno iz tega, ko se že sedaj v Galiciji prepovedujejo shodi kmetov ali delavcev. Celo shodi volilcev se ne dovoljujejo, ako jih skliče kak poslanec, ki ne pripada k vladni stranki. Jednemu poslancu se je naravnost reklo, da je imel že dovolj shodov in mu jih za poročanje volilcem več ne dovolijo. Očitalo se mu je, da le ljudstvo hujska in agituje, kakor da bi agitovanje po kazenskem zakonu bilo prepovedano.

Drugje se je sklical shod za povabljene goste, katerega po društvenem zakonu policija ali orožniki ne smejo nadzorovati. Toda tudi tak shod se je prepovedal. Okrajni glavar je trdil, da pod tak shod spadajo le shodi, na katerih se o politiki nič ne govori. V drugem kraju je bila božja pot ovira shodu. Ko so kmetje došli na shod delavcev, so shod orožniki razgnali, ker kmetje nimajo ničesar na takem shodu iskati. Drugje so pa bila bolezní uzrok, da se je shod prepovedal. Jednega deželnega poslanca kmetske stranke so brez uzroka zaprli, da so le shod preprečili. Seveda so ga potem izpustili.

Taki slučaji pa v Galiciji niso osamljeni, temveč se vedno dogajajo. Ker se Galicija ne dá zapreti s kitajskim židom, je stvar prišla v tuje liste, kajti v Galiciji bi vsa

LISTEK.

Ob mrtvaškem odru.

Sličica. Spisal Srečko Láščan.

(Dalje.)

Zapazil je, da brat o lepíh nočeh zapušča svoje ležišče. Nekoč ga pa je zasačil in krenil za njim. Sledil mu je vedno za petami previdno, tiho, po mačje. Tamkaj pod Lisjakovo kočico je videl Ivana, kako se je oni vzel na okno. Štrlel je z mačjim pogledom v temno noč, da opazi, je li sloni Ivan na oknjaku ali je morebiti zlezal v notranjščino. S paznimi, lahкими koraki se je bližal oknu, previdno dušeč sapo. Oči svetile so se mu po risj, nekaj čudnega ga je prevzelo, ko je opazil, da je Ivan izginil v hišo. Vzpél se je na skladalnico in prisluškoval.

Čul se je boječ jok, tiho, hripavo, otožno.

Ivan je tolažil nekoga, govoril nekaj o starem, priduševal, rotíl se, obljubljal . . .

„O, vsaj me bodeš moral vzeti — oh, jaz nesrečnica — kaj sem mislila — moj Bog!“

Nekdo je zopet pričel ihteti.

„Tako j ne morem . . . vsaj veš, očeta poznaš, skrivaj — molči —“

„Ali ne morem več, oh, vsaj veš — oh, reši me sramote — beži proč — pusti me, ti me — ti me ne ljubiš — moj Bog —“

Tinetu sta postali nogi mravljínčevi. Prestopil je in podrl par polen, da so z malim šumom zaropotale. Ivan je prestrašen skočil na prosto, moten po nepotrebnem poslušalcu. Tine se je bil že previdno odmaknil in se

taka poročila zaplenili. Sedaj je bilo celo poljskega kluba sram takih razmer in sklenili so zaradi tega interpelovati vlado v državnem zboru. S tem so pa le hoteli svet preslepiti, kakor bi ne odobrvali isto. Nadejali so se, da vlada na interpelacijo niti ne odgovori in stvar bode zaspala. Svojo čast so si le oprali.

Ta njih namen je pa skazil poslanec Levakowski, ki je bil lani izključen iz poljskega kluba, tiste poštene družbe, ki se ima raznim sleparijam zahvaliti za svoje mandate. Ta je stavil v državnem zboru nujni predlog, v katerem se vlada pozivlje, da varuje ustavne pravice gališkega prebivalstva pred samovoljnostjo uradnikov, da varuje imuniteto poslancev, to je njih pravico, da smejo poročati svojim volilcem, in da se okrajni glavarji pokličejo na odgovornost. Kakor hitro je prišel ta predlog na vrsto, je poljski klub že zasukal plašč in tisti poslanci, kateri so poprej ministra vprašali, kaj misli storiti, da nezakonitostim naredi konec, so nakrat našli, da je v Galiciji vse v redu in zagovarjali ondotne razmere. Slišalo se je, da je kmetijska stranka socialno-demokratska, da podkopa vero, ljubezen do domovine, in kdo vé, kaj še vse. Popolnoma so pustili iz vida pravičnost in se postavili na stališče naših klerikalcev, da je vsako nasilje in krivica dovoljena, da se le nasprotni stranki zamaše usta. Poljski poslanci so po svojih nazorih vredni tovariši tistih junakov, ki so bili v Starem Trgu nahujskali kmete, da so razgnali shod narodne stranke in preprečili, da slovenski poslanec ni mogel poročati svojim volilcem. Oboji dobro vedó, da zastopajo slabo stvar, katere se ne

upajo braniti s prepričevalno besedo in se zato poslužujejo sile.

Nujnost predloga Lewakovskega se je odklonila, ker so zoper njega glasovali poslanci Hohenwartovega in Dipaulijevega kluba. Torej proti predlogu, ki ne zahteva drugega, kakor varstvo državljskih pravic, sta glasovala kluba, v katerih sedé „najboljši katoličani“. To je vredno, da se zapomni. Katoliški nemški listi to s tem opravičujejo, da je grof Badeni ugodno odgovoril na interpelacijo zaradi solnograškega katoliškega shoda. Klerikalci stojé torej na stališču, da sme vlada narodove pravice svobodno teptati, ako le v klerikalnem smislu vlada.

To stvar smo pa zaradi tega pojasnili, ker so naši katoliški listi, zlasti „Slovenec“, navidezno vneti za pravice poljskih kmetov in se še celo delajo, kakor da bi jih le veselilo, če morda poljska plemenitaška stranka propade pri volitvah. Značilno je pa, da ti listi nimajo nobene grajalne besede za katoliška kluba, ki sta s svojim glasovanjem izrekla, da odobravata pritiskanje poljskih okrajnih glavarjev. To postopanje naših klerikalcev je jako značilno. Njih zvito postopanje kaže, da se radi delajo za prijatelje naroda, hitro pa vse to pozabijo, če gre za njih strankarske koristi. Koliko so po „Slovencu“ lepega pisali o krščanskem socializmu, a ko je bilo treba voliti naslednika Klunu za državni zbor, so se pa z nogami in z rokami branili, da na Dunaj ne pojde mož, ki bi tudi v zbornici zagovarjal krščanski socializem. Iz vsega je vidno, da klerikalci z vsem svojim delovanjem narod le slepé, da v motnem tem ložje ribarijo.

Novo Mesto, dolenska metropola.

Ni res, da vse na kmetovalcu leži, kar je človeški družbi potrebno. Ob časih, kadar se rabijo kmetijski glasovi, se s tem kmetovalcu dobrika. Kakor je sedaj človeška družba sestavljena, treba je tudi meščana, tržana, mestnega in trškega delavca, kajti kmet potrebuje meščana, meščan pa kmeta. Trgovec in rokodelec sta kmetu potrebna, prvi zategadelj, da mu odkupi za-se in da naprej speča njegove pridelke ter mu prodá, kar si kmet na

kmetiji dobiti ne more; drugi, namreč rokodelec, da mu napravi vse to, kar si sam napraviti ne more. Ta dva: meščan in kmet sta bila in bosta vedno v trdni zvezi, naj se že življenje mej ljudmi spreminja, kakor bodi. Zato bo treba zmiraj mest, v katerih se združitev, oziroma menjatev kmetijskega, trgovskega in rokodelskega dela odpletava. Ako ima tedaj kaka dežela dobro stoječa mesta, tudi kmetu ni hudo. Gmotno dobro podkovan

spustil v nagli tek. Ivan je pobral debelo grčavo poleno in hajd za onim po neravnih tl-h. Divja jeza ga je klala, da ga je nekdo prisluškoval in hotel se je osvetiti, hotel se je znesti nad njim.

Drvila sta se najprej nizdoli po bregu, čudno se ogibajóč raznemu sadnemu drevju; potem po ravnem mimo njiv, pašnikov, logov, starin, trat, lazov, mimo raznih grmov in nasadov, mimo potov, stez, cest in jarkov, vse vprek dalje in dalje. Če je tekel prvi urno, hitel je drugi, če je begun ponaglil tek, storil je preganjalec isto, le dalje in dalje . . .

Ivan razburjal se je vedno močneje, hropel je težko, kri pa mu je bila udarila v glavo, da je bil malone v nezavesti.

Toda vedno dalje po nočni tmini . . .

Slednjič je Valentin obnemogel. Pljuča mu je hotelo raznesti, tako se je bil zasopel. Pal je na zemljo, ko so ga zapustile moči. Kakor kragulj na svoj plen, navalil se je bil Ivan na lastnega brata.

„Molči, duša hudičeva, boš vedel stikati za ljudmi, ki ti ne storé nič žalega!“

Nebroj udarcev usulo se je na onemogleca, ki se je penil in zvijal v bolečinah. Porabil je svoje zadnje moči, dvignil se kvišku in prijel z norčevo močjo protivnika. Pretisnil ga je čez vrat in ga bil po glavi. Oni pa mu je vračal s krepelcem in mu zadajal smrtne udarce. Ko je spoznal Ivan brata, postal je še divjejši. Izbulile so mu oči, katere je takoj zalila kri in voda, napravljena iz solz.

„Hudič, tega ne boš pravil nikomur, kar si čul!“ . . .
To ni bil več pretep; v jezi je nastala želja po umoru.

meščan je znamenje, da tudi kmet v njegovi okolici ni revež. Jeden brez drugega ne more obstati in zato je napačno, če kateri teh dveh bodi kako ošabno na drugega gleda. Tudi morebiti večja omika meščana ga ne sme k ošabnosti zapeljati, ker, ako meščan pogleda na to, kar kmet vse zna in znati mora, potem ga bo vsaka ošabnost minila. Če kmet v deželi gmotno dobro razvita mesta vidi, mora mu to biti ljubo, ker ta so v nekem oziru tudi njegova last, vsaj trgovišča so to za njegove pridelke. Stari rek pravi: Mesta so srce, v katerem se zbira kri in od tam zopet hodi nazaj po drugem telesu, oživlja celo telo. Dolenjci imamo več mest, ali pred vsem nam mora biti važno jedno, in to je Novo Mesto, ki leži skoraj v središču Dolenjske. Okoli tega mesta se stekavajo ceste iz vseh krajev, to mesto leži sredi rodovitne Dolenjske in na progi proti onemu delu Hrvaške, ki ima isto kmetijstvo, kakor Dolenjska. V tem mestu so višji uradi in šole. Dokler ni bilo do Novega Mesta železnice, se ni dosti poznalo, da ima to mesto nalogo, biti središče Dolenjske; trgovina imela je tedaj svoje velike trge le bolj v Karlovcu ter v Ljubljani. Po železnici se je to vse predrugačilo in že se vidi, da se je z železnico tudi trg v Novem Mestu popravil in hoče postati velik. Z železnico se je podala priložnost, da se pridelki že v Novem Mestu dadó na železnico. Že to spravlja več ljudi v to mesto. Trgovina, prodaja, nakup pridelkov privablja ljudi

in ker ti ložje z železnico prihajajo, množi tudi to bodisi začasno, bodisi stalno prebivalstvo mesta. Pa tudi stalne trgovine ustvarja železnica v Novem Mestu in jih bode čimdalje več. Trgovina s pridelki, kakor sadjem, vinom se bode utaborila v tem mestu. Dolenjska priredi veliko število svinj. Bližnja Hrvaška jih priredi v bližini dolenske meje na tisoče. Dolenjec in tudi kmet je že iz mladih nog vaje trgovstva s svinjami. Vsaj polovica te prašičje trgovine se lahko premesti iz Karlovca in Ljubljane v Novo Mesto. In ta trgovina je najvažnejša za Dolenjsko. Od tukaj se lahko veliki del potrebščin po rejnih in rejenih svinjah preskrbi in ta trgovina nosi veliko več denarja kmetu in trgovcu, kakor reja konj ali goveje živine. Ta trgovina, dobro razvita, privabi tisoč in tisoč ljudi v Novo Mesto. In vzemimo, da se dolenjski vinogradi zopet pomladijo, in vinorejci vedó ravnati z vinom in se naučé, ga tudi mej drugi širnejši svet razpečavati, kak lep trg postane lahko Novo Mesto za ta pridelek! Dolenjska vina tostran Gorijancev ugajajo sedečim ljudem. Imajo neko prijetno kislino, ki prebavljenju dobro služi in niso pretežka in premočna. Pred 10 leti se je dolenjski čviček prodajal vedno po 5 gld., sedaj pa po 13 do 17 gld. To pa ne zaradi tega samo, ker vina ni dosti, ampak zaradi tega, ker so isterska in druga vina, ki so dohajala v deželo, se pokazala premočna in manj ukusna.

(Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

Državni zbor zboruje od 1. oktobra. V prvi seji je finančni minister predložil proračun, ki izkazuje potrebščin 692,161.183 gld. in dohodkov 692,703.950 gld. Potem se bode vzelo 50 milijonov na posodo za grajenje železnic, uradnih poslopij i. t. d. V proračunu je tudi 50.000 gld. za urejenje Save, 23.310 gld. za zgradbo sodnega poslopja v Ljubljani in 50.000 za nakup vojašnice v Novem Mestu v sodne namene. — V državnem zboru vladajo čudne razmere. Nemški liberalci se posebno jezé na vlado, ker se je bil grof Badeni v državnem zboru izjavil, da je solnograškemu namestniku naročil pozdraviti

katoliški shod. Levičarji so že pretili, da preprečijo rešitev proračuna, kar se pa menda ne zgodi. — Mladočeški poslanec dr. Herold je štavil predlog, v katerem se zahteva, da se bolje varujejo češke manjšine v nemških mestih na Češkem. — Slovenski poslanec Koblar je vprašal finančnega ministra, če mu je znano, kako se pri davčnih uradih na Kranjskem pristranski in nepravilno postopa pri imenovanju uradnikov in se ne gleda na znanje slovenščine. — Državni zbor je dovolil vladi pobiranje vojaških novincev, in sicer 59.211 za redno vojsko in 10.000 za deželno brambo. — Sedaj se posvetuje o

Več, kakor je mogoče človeku, več sta izkazala jeden drugemu moči. Narava pa je zahtevala svoje in naposled sta se izpustila. Tine je krenil naravnost domov krvav, blaten, raztrgan, opraskan, razmršen, razbit in poteptal, da je čim preje ovadil brata pri očetu . . .

Joj! Strlé je ropotal, klel, divjal, da mu je bil sin napravil tako scamoto. Celó življenje ni toliko izpil, kakor tiste čase, ko je čul, da bodo dobili pri Lisjaku otroka, kateremu je očetoval njegov sin. Brrr! Mraz ga je pretresel, spomnivši se, da bode stari oče Lisjakovemu zrodu. Možak je bil do tedaj, ki je znal prenašati gorjá in bolesi, to ga je pa vendar toliko prevzelo, da je bil prišel popolnoma ob moč, nekdanj ponosni, bogati Strlé. Čelo se mu je zgúbilo, lasje močnejše posiveli, cela postava spremenila se je v gluhega, grbavega starčka.

Od tistega dne ni bilo o Ivanu ni duha, ni sluha.

Breme gospodarstva ni mogel in ni maral več nositi, zato je oženil Tineta, dobrega pol leta po odhodu Ivanovem. Vse je izročil mlajšemu sinu, samo dober kôt si je bil zapisal. Ivanu pa ni izgovoril niti dote, niti stanovanja, popolnoma ga je prezrl, vsaj ni vedel, če je še živ.

Pri Lisjaku v Medvedjeku pa se je godilo vse tako, kakor se je moralo goditi. Od sv. Jakoba do sv. Jurija je ravno toliko časa, da je takrat Lizika porodila zalega dečka.

Strlé je postal stari oče nezakonskemu otroku takrat, ko je bil že na kotu — — —

(Konec prihodnjič.)

domovinskem zakonu, da bi slednji imel ondi domovinstvo, kjer biva že deset let. Temu se pa posebno ustavljajo krščanski socialisti, ker se bojé, da bi Dunaj moral več plačevati za preskrbovanje ubogih.

Slovenci in Hrvatje v državnem zboru. „Obzorov“ dopisnik z Dunaja poroča, da je imel pogovor z nekim poljskim državnikom, ki mu je pravil, da je izvedel od uplivnega Slovenca, da bodo Slovenci in Hrvatje složno glasovali za proračun. Razcepili se pa bodo, ko bo šlo za 50 milijonov goldinarjev, ki se zahtevajo za potrebščine, in pri zakonu o izdaji rentnih obveznic. Slovenci bodo glasovali za oboje, Hrvatje pa proti. Uzrok je temu to, da vlada ni vsprejela v redni proračun niti v izredne potrebščine za železnico od Spleta do Aršana. Hrvatje pa mislijo storiti še kak korak. Ako pa vlada ne spozna, da krivico dela Dalmaciji in svoje brezozirnosti ne popravi, bodo Hrvatje morda celo ostavili državni zbor. — S slovenskega stališča bi to bilo pač obžalovati, ker potem izgine vsaka nada na skupen jugoslovanski klub. Če Slovenci ne bodemo v državnem zboru s Hrvati združeni, se nas ne bode nič vpoštevalo.

Mladočehi in vlada. Grof Badeni misli baje še poskusiti, da pridobi Mladočeha. Na vresničenje češkega državnega prava tudi Badenijeva vlada ne misli, a boče se baje ozirati na češke jezikovne zahteve. Mladočehi zaradi tega gotovo vlade ne bodo ves čas podpirali, a od slučaja do slučaja se pa to utegne zgoditi. Seveda Čehi se ne zadovoljé samo z lepimi besedami, temveč boče vlada zanje zares morala kaj storiti. Ker boče zjedinjena levica propadla, in tudi konservativci utegnejo izgubiti kak mandat na protisemite, je pričakovati, da bodo v novem državnem zboru Čehi še boljše vladi potrebni kakor so v sedanjem. To bodo pač češki politični voditelji si znali izkoristiti. Želeti je, da bi Mladočehi se ozirali tudi

na potrebe Šlezije, da se naredi konec sedanjim ondotnim razmeram. Kako se prezirajo Slovani v Šleziji, je vidno iz tega, da letošnji državni učni proračun zanje ne izkazuje niti krajcarja.

Ruski car je bil obiskal Pariz. Sprejem je bil velikanski. Car je pri več prilikah naglašal prijateljstvo mej Francijo in Rusijo, tako, da sešaj ni nobene dvombe, da ostoji mej tema državama zveza. To pa posebno jezi Nemce in Angleže, ker sedaj nimajo več takega upliva. Francija, ki že skoro ni imela nobene veljave v Evropi, se sedaj dosti manj ne upošteva, kakor se je za cesarstva. Dolgo so se Nemci nadejali, da mej samodržno Rusijo in republikansko Francijo zveza ni mogoča; sedaj se pa vidi, da so se varali.

Armenci v Turčiji. Izdal se je neki ukaz proti Armencem. Po tem ukazu se morejo Armenci, ki se hočejo izseliti, zavezati se, da se nikdar več ne povrnejo. Oni, ki so se izselili, zgubé turško državljanstvo, ako se v dveh mesecih ne povrnejo. Armenci, ki prihajajo s tujimi potnimi listi, se ne bodo pustili v Turčijo. Ta ukaz ne velja za Armence, ki so se izselili že pred dvajsetimi leti. Tujim Armencem se ne bode več dajalo turško državljanstvo. Ukaz ima očiten namen, da ne bodo mogli Armenci pod varstvom tujih vlastij bivati v Turčiji. Dosedaj so mnogi Armenci imeli ruske ali pa angleške potne liste, znanprej se pa ne bodo več pustili v Turčijo, ker turškega državljanstva ne bodo več mogli dobiti. Sedaj so Armenci lahko zbežali v tujino, če so nastali neredi, v bodoče pa ne bodo mogli, ako nočejo izgubiti državljanstva. — Več Armencev so poslednje dni zaprli. Slučajno so pa zaprli le tiste, katerim so turška država, sultan, generali ali višji državni uradniki kaj dolžni. Spravili jih bodo s sveta, da jim dolga ne bode treba plačevati.

Dopisi.

Iz Dola, 25. septembra. [Izv. dop.] (Prijateljji naše požarne brambé.) V zadnjem dopisu iz Dola, kateri bi imel pravilneje naslovljen biti „Iz Kleč pri Dolu“, kar mrgoli lažnjivih obrekovanj. Ta dopis je bil gotovo namenjen za „Domoljuba“. Laž je, da se gasilno društvo sedaj nahaja v prav žalostnem položaju. Društvo šteje 32 delavnih udov — za deset več, kot pod prejšnjim načelnikom — in so v njem zastopane vse vasi cele občine v najlepši slogi. Tega poprejšnji načelnik ni mogel doseči. Zadnje leto poslovanja prejšnjega načelnika ni doneslo dohodkov več, kakor 27 gld. 35 kr., letos pa ima društvo do 15. septembra uže 189 gld. 72 kr. dohodkov, ki se pa do konca leta še precej pomnožé. Pod sedanjim načelnikom ima društvo zapisnik vseh došlih dopisov, pod prejšnjim še sledu takega zapisnika ni bilo. Sedaj ima društvo zapisnik za občne zборе in odbore seje, od poprej pa nič drugega, kot prvi sklep računov za sedem-mesečno dōbo prvega, odbor pa nobene seje imel ni, ker ni bil nikdar sklican. Zadnje leto prejšnjega načelnika ni

bilo niti jedne vaje, dasiravno so bile večkrat napovedane, a niso se mogle vršiti zaradi pomanjkanja udeležbe udov, in ravno zato je prejšnji načelnik odstopil — vsaj tako je pismeno naznanil svoj odstop — odstopil, a ne, kakor piše dopisnik z dne 30. avgusta, bil izbačen. Odstopil je prejšnji načelnik zaradi neposlušnosti in nepokorščine največ onih članov, v katerih smislu je dopisnik dopisa z dne 30. avgusta skrpal lažnjivi in obrekovalni svoj dopis. Skrajni čas je bil, da je odstopil, kajti „zavozil“ je društvo že tako daleč, da bi bil v kratki dōbi ostal načelnik sam brez udov. Dopis bi bil imel pisan biti dne 30. avgusta 1895. l., takrat bi se bil vjemal z družtvenimi razmerami. Pod novim načelnikom pa se je društvo znova začelo razvijati in se v primeroma kratki dōbi okrepčalo tako, da bi imela prejšnji načelnik in dopisnik najmanj dve leti dela, da bi ga „zavozila“ zopet tako daleč nazaj, kot je bilo takrat, ko ga je sedanji načelnik prevzel. Številke govore! Letos je imelo društvo 15 rednih vaj. Oni, kateri se jih niso udeleževali, bili so

po pravih izbacjeni — mej njimi tudi dopisnik — seveda po odborovem sklepu. Ko so se začela največja poljska dela, se ni vaj sklicalo in se jih tudi zanaprej v tem času ne bode, ker so udje večidel posestniki ali pa njih sinovi. — Društvo se slavnosti in zborovanja v Novem Mestu ni udeležilo, ker ni hotel nobeden ud na svoje stroške tja iti, društvena blagajnica pa v to svrhu ne sme denarja rabiti, dokler ima še toliko dolga na brizgalni. — Kar se pa tiče društvene veselice, naj bi se dopisnik z vremenom skregal ali nam pa boljšega izposloval. Zadnja društvena veselica dne 13. m. m. v Beričevim obnesla se je povoljno in društvu donesla lep dobiček. Sedaj je vodstvo v drugih, narodnih rokah — prejšnji načelnik je bil Nemeč — in značaj sedanjega načelnika nam jamči, da bode v prospeh in slavo društva še nadalje neustrašeno deloval, čeravno mu hočejo nekateri zavistni in častihlepni ter prepiraželjni „hujskači“ greniti življenje in društvo z lažmi in obrekovanjem blatiti. Pa naj blatijo, vsaj se blato le njih prime.

Iz Semiča v Belokrajini, 29. septembra. [Izv. dop.] Tako vendar jedenkrat se je za Belokrajino nekaj po deželi, državi storilo, kar služi vsemu prebivalstvu, vodo dobimo in izborna pitno vodo, vodovod se že dela, ki bode preskrbljeval Semič ter Črnomelj in okolico z dobro pitno vodo! — Menda se že od istega časa, kar je Belokrajina avstrijska, ni nič storilo po deželi in državi za njo. Pobirali so se le davki in fantje v vojake. Zdaj bode država in dežela nekaj tisoč goldinarjev potrosila za omenjeni vodovod. Pa kdaj bi se to delo že lahko bilo zgodilo! Tako visoko in tako blizu in tako dobro pitno vodo je g. inženjer Hrasky našel, in vsa stvar stala bo le kakih 90 tisoč goldinarjev. V par dobrih vinskih letih bi ljudstvo te tisočake povrnilo. Pa pustimo očitanja, sedaj pa dobimo dobro vodo. Našel se je močan izvirek v visoko nad belokranjsko ravnino

ležečem Russbachu na poti doli proti kočevskim Čermošnicam. Zvedenci mislijo, da izhaja ta izvirek iz notranjega jezera, ki mora v tamošnjih gorah biti. Vode je tam in nizdolu proti navedenim Čermošnicam ter Toplicam veliko, ki iz hribov izvira. Vode, ki se bo vodila po železnih cevih v Semič ter Črnomelj je toliko, da je ne more zmanjkati. Pa kaka voda je to! Pili smo jo pri izviri, ki 4 metre globoko izvira. Mrzla, trda in čista je, človek, ki je navajen le na Lahinjo, ali še žalostnejšo Krko kot vodopivec, se kar le ločiti ne more od te dobre pitne vode. Menda take vode tudi Velikolaščani nimajo, ki se radi ponašajo z najboljšo pitno vodo. Izvirek te vode leži blizu tako visoko, ko bleško jezero. Treba bo le par rezervoarjev, nabiralnikov in voda bo tekla brez kakega mlina ali parne sile nizdoli. Kaka dobrota za Črnomelj, Semič in vasi doli pod izviro te žlahtne vode bo ta vodovod! Nikjer na Kranjskem nimajo tako slabe vode, ko tukaj. Živina pije mlake in človek mora po vinu ali pivu poseči. Lahko se je reklo, da se nikjer toliko vina ne popije, ko v Belokrajini. Vročina po letu, kakor v Italiji in ne kapljice dobre vode; kapnenica, kdo jo bo pil, ko je zelena, kakor žabja luža! In zdaj najlepša, najboljša pitna voda. Krčani imajo dobro pitno vodo, ali mehka je, Velikolaščani imajo kot visoko stanujoči ljudje dobro trdno vodo, ali čez to iz Russbacha je menda ne bo na Dolenjskem. Novomeščani, ki bodo, če stvar ne bo zaspala, kar se na Kranjskem rado dogaja, dobili iz takozvane Težke vode svojo pitno vodo, bodo naše kraje zavidevali za ta nebeški dar, to žlahtno vodo; Težka voda je pač le bolj mehka. Tako se začne tudi za skrajno Dolenjsko kaj storiti. Seveda bodemo tudi sami plačevali stroške vodovoda, ali kaj to, gremo pa nekaj časa v Ameriko in prinesemo denar domu. Hvala vsem onim, ki so nam to dobroto naklonili.

Slovenske in slovanske vesti.

(Dopolnilna deželnozborska volitev) za ribniško-kočevski okraj namesto pokojnega kauonika Kluna bode dne 29. oktobra. Kakor je sedaj znano, mislijo narodni volilci se odločiti za državnega poslanca, gosp. **Frana Višnikarja**, deželnosodnega svetnika in načelnika okrajnemu sodišču v Ribnici, ki je bil v deželni zboru zastopal ta okraj. Ta kandidat je izveden in delaven mož in ima srce za narod, dočim se o klerikalnih usiljenic trditi ne more. Klerikalna stranka ima dva kandidata, za katerega se bode odločila, se še ne vé. Prvi je „velik prijatelj“ kmetov, dr. Šušteršič; drugi pa Nace Mrhar. O poslednjem je le to znano, da bi se pridružil k vsaki stranki, da le deželni poslanec postane. Narodne volilce opozarjamo, da že pri prvotnih volitvah gledajo, da se prepreči izvolitev kateregakoli nasprotnika.

(Železniški minister podmaršal vitez Guttenberg) se je pripeljal z Dunaja v Ljubljano in si ogledal tukajšnjo državno železniško postajo. V imenu mesta pozdravil ga je župan Hribar. Minister se je po njem dal

poučiti o mestnih rečeh in na povabilo županovo, naj si ogleda mesto, odgovoril, da pride prihodnje leto ogledovat dolenjske železnice in da ostane takrat nekaj časa v Ljubljani.

(Otvoritev „Narodnega doma“.) V soboto in v nedeljo je bila v Ljubljani znamenita slavnost. Otvoril se je „Narodni dom“, v katerem najdejo razna slovenska društva svoje zavetje in kateri bode zbirališče Slovencev v Ljubljani. V soboto je bila slavnostna predstava v deželni gledališču, po predstavi je pa bil v „Narodnem domu“ vojaški koncert. Drugi dan ob 11. uri dopoldne je bilo slavnostno zborovanje, pri katerem je predsednik društva „Narodni dom“, gosp. dr. Bleiweis vitez Trsteniški, opisal zgodovino „Narodnega doma“ in se spominjal zaslug raznih mož za to stavbo. Tajnik, gosp. Evgen Lah, je prečital obširno poročilo, kako se je osnovala misel o osnovi „Narodnega doma“, kako se je zanj nabiralo in kako se je gradil. Deželni glavar, gosp. Oton Detela, je počastil otvorjenje s svojo navzočnostjo in v svojem govoru izrekel nado, da bi „Narodni dom“ bil skupni dom

narodu v čast in slavo in spomenik narodne sloge in ljubavi. Ob 2. uri popoldne je bila slavnostna pojedina, katere se je udeležilo kakih 200 oseb. Naudušene napitnice vrstile so se druga za drugo. Počastili so to slavnost tudi naši bratje Hrvatje. Došlo je dolga vrsta brzojavnih čestitk, kar očitno kaže, da se je ves narod za to znamenito slavnost zanimal. Zvečer je bil „pri Maliču“ priredil mestni župan, gosp. Ivan Hribar, za mestne odbornike in tuje goste prijateljski večer, v „Narodnem domu“ pa je bil sijajni ples, katerega je priredila Narodna čitalnica. Tako lepega plesa Ljubljana dosedaj še ni imela, posebno kar se tiče prekrasnih ženskih oblek. — Drugo leto, ko se otvori vrt, se pa priredi večja narodna slavnost, h kateri se povabijo narodna društva iz vseh slovenskih pokrajin. — „Narodni dom“ je lepo poslopje, ki je stalo 220.000 gld., ki dosedaj še niso vsi plačani. Nabralo se je v ta namen samo 104.000 gld. Upati je, da se bodo rodoljubi še nadalje spominjali te prepotrebne hiše in nadaljevali nabiranje, da „Narodni dom“ prej pride v last „Matici Slovenski“, kakor je določeno. Sedaj, ko imamo tu Slovenci svoj dom, upamo, da se krepkeje razvija narodno življenje, kar bode uplivalo na vso deželo.

(Višja dekliška šola) se otvori v Ljubljani letos in se bode vanjo vpisavalo dne 5. in 6. novembra.

(Vtelesenje Vodmata v mestno občino ljubljansko.) Z Najvišjo odločbo z dne 17. septembra 1896. l. potrdil je presvitli cesar zakon glede preuredbe meje mej selesko občino Moste in mestom Ljubljano. Po tem zakonu vtelesi se na levem bregu Ljubljaniče ležeči del katastralne občine Vodmat mestni občini ljubljanski, ki se razteza do železnične proge dolenske železnice. Odslej nahajala se bode nova deželna bolnica v ozemlju mestne občine ljubljanske; ljubljansko prebivalstvo pa se pomnoži za več nego 1000 duš.

(Železnica Loka-Divača) Vladni „Fremdenblatt“ je te dni prijavil članek o drugi železniški zvezi s Trstom, po katerem bi se dalo sklepati, kakor da je ministerstvo že opustilo misel na zgradbo železnice iz Škofjeloke v Divačo. V dotičnem listu pravi ta list mej drugim: „Od ministerskega posvetovanja, ki je je za to stvar priredil železniški minister spomladi, se ni o tem nič čulo in šele ministerski predsednik grof Badeni se je doteknil na svojem potu po Primorskem tega vprašanja in iz njegovih besedi se dá izpoznati, da se vlada vedno peča s tem predmetom. Da je druga železnična zveza mej državnim središčem in mej našim pristanom konečno sklenjena, je gotovo. A dalje stvari še niso dospеле. O nameravani progi čez Ture ni pri dotičnih ministerstvih res nobenega različnega mnenja; odločili so se za gostinsko progo in načrti so že v toliko napredovali, da so že skoraj do podrobnosti izdelani. Drugače pa je glede na nadaljevalno progo, o kateri se je že naprej pojavilo večje število načrtov, in vsled tega tudi prog. Vzlasti so se mej drugimi predlagale: predilska, bohinjska in loška železnica. O progi Ljubelj-Loka se sme sedaj trditi, da je zavržena, in v prvi vrsti sta torej predilska in bohinjska želez-

nica. Čez Ture in Predil bi stala 31 milijonov goldinarjev; 31 milijonov bi odpadlo na tursko. Drugi načrt, ki se je šele zdaj jel obravnavati, se tiče bohinjske železnice kot nadaljevanja turske proge preko Bärnthala. Ta zveza bi stala — 82 milijonov goldinarjev. Za tursko predilski načrt govore denarni in, kot se vidi, tudi trgovski oziri največje važnosti in zato se zanj poteguje železnično, finančno in trgovinsko ministerstvo.“ — Naši poslanci bodo seveda zastavili vse sile, da preprečijo namero, zgraditi drugo železniško zvezo s Trstom čez Ture ali skozi Bohinj, upanja pa ni mnogo, da bi to dosegli. Zoper loško železnico so židje, ker se bojé, da bi potem preveč škode ne imela južna železnica, ki je v njih rokah.

(Nova pošta.) Trgovinsko ministerstvo je dovolilo v Godoviču ustanovitev nove poštné postaje.

(Preveč šol.) Deželni poslanec Schweiger je na volilnem shodu v Starem trgu pri Poljanah, kjer je svojim volilcem čital tudi „Rimskega Katolika“, med drugim za-trjeval, da je preveč šol. A kaj se je zgodilo? Vstal je neki župan in zahteval, naj se v njegovi občini ustanovi — šola. Schweiger se je kar ustrašil in začel jecjati, da šola preveč velja. Nato se je oglasil še neki drugi župan in zahteval najbrž pod utisom Schweigerjevih izvajanj, naj se tudi v njegovi občini ustanovi — šola! Ljudstvo hoče omike ali „jedini pravi prijatelji ljudstva“, kakor Schweiger in drugi taki mu je ne privoščijo.

(Dr. Julij Gregr †) Smrt je pobrala jednega najzaslužnejših čeških rodoljubov in najpogumnejših boriteljev za pravice češkega naroda. Umrl je dne 4. t. m. izdajatelj in lastnik „Narodnih listov“ dr. Julij Gregr. Ta znameniti vodja naroda češkega se je porodil 1831. l. v Březhradu pri Kraljevem Gradcu. Politično je začel delovati 1860 leta, ko se je v Avstriji upeljala ustava. Čehi so takoj čutili potrebo večjega političnega lista. Dr. Julij Gregr je dobil od policijskega ministerstva dovoljenje za izdajanje tacega lista in z januarjem 1861. l. so začeli izhajati „Narodni Listy“. Okrog njih so se združevali najodličnejši češki rodoljubi in politiki. List je z veliko odločnostjo in rezkostjo zagovarjal pravice češkega naroda. Zaradi tega je dr. Gregr prišel kot odgovorni urednik v preiskavo in bil je obsojen v deset-mesečno težko ječo, zgubo državljskih pravic in 3000 gld. zgube na kavciji in za dva meseca se je ustavilo izdajanje lista. Obsodba dr. Gregra je vzbudila občno sočutje in spoštovanje za tega narodnega mučenika. 90 mest in 160 občin mu je podarilo častno meščanstvo oziroma občanstvo. Ko je ostavil ječo, se mu je v Pragi bil priredil slavnostni spreved. Belcredijevo ministerstvo mu je potem zopet podelilo državljske pravice. „Narodni Listy“, katerih duša je bil vedno dr. Julij Gregr, so se razširili tako, kakor noben drug češki list. Leta 1863. so postali glasilo mladočeške stranke, katera se je ločila od staročeške. Njegovo politično delovanje se je omejevalo bolje na urejevanje lista, ki je dobival vedno večji upliv in največ pripomogel, da so Mladočehi dobili v roke politično vodstvo na Češkem. Leta 1877. je prišel

v deželni odbor, ko so Mladočehi popustili pasivno politiko. Tudi v državni zbor je bil 1879. leta voljen, a je že drugo leto bil odložil svoj mandat. Dr. Julij Gregr je bil začel hud boj proti Staročehom, posebno potem, ko so bili podpisali znane dunajske punktacije. Jenjal ni poprej, da je staročeska stranka bila popolnoma porazena. Njegov brat je deloval po taborih, dr. Julij Gregr je pa bolje deloval v svojem listu. On je s svojim listom nekako vodil vso borbo proti Staročehom, proti Nemcem in proti vladi. Pogreb je bil tako velečasten, kakor jih je še malo videla zlata Praga.

(Svoji k svojim.) Podvzetni trgovec g. Schwentner v Brežicah prodaja tudi izvrstna peresa z utisnjenim napisom: „Prešeren-pero“.

(Umrl) je znani posestnik in župan, g. Ferdinand Perozzi, v Dornbergu, vrl narodnjak, star 52 let. Naj v miru počiva.

(Znamenje časa.) V Celju je vzbudilo občno začudenje, da na cesarjev god na poslopju okrajnega glavarstva ni bila razobešena cesarska zastava, kakor na vseh drugih uradnih poslopjih in celo na občinski hiši, in kakor se je tudi na poslopju okrajnega glavarstva razobešala prejšnja leta. Moogi sklepajo, da je bilo temu vzrok nemškonnarodno mišljenje glavarja grofa Attemsa.

(Ponemčevanje) Pred šestdesetimi leti so bili v Rogatcu samo štirje Nemci. Od tistega časa je pa v tem štajerskem trgu nemštvo tako napredovalo, da je pri zadnji deželnozborski volitvi dobil slovenski kandidat ondu samo tri glasove. Pri vsem tem pa nemški listi tožijo o poslovenjevanju.

(Uboga pesniška dolina!) Škoda, ki sta jo toča in povodenj napravili letos v pesniški dolini na Štajerskem se je cenila na 120.000 gld.

(Slovenska šola v Velikovcu.) Koroški deželni šolski svet je brez ugovora potrdil slovensko šole družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu in se odprl dne 25. t. m.

(Osem kandidatov za jeden mandat) Za državnozborski mandat, kateri je izpraznjen vsled smrti kneza Hohenlohe-a, se poganja kar osem kandidatov, in sicer: vodja goriških Lahov dr. Pajer, sodni pristav Albreht graf Coronini, sin deželnega glavarja, goriški župan dr. Venutti, občinski svetnik goriški dr. Marani, umirovljeni tajaik tržaške trgovinske zbornice dr. Bujatti, posestnik grof Henrik Dubsky, grof Henrik Attems v Gradcu in odvetnik dr. Lovisoni v Červinjanu. Izbira bo težka!

(Odbita pritožba.) Ko je za časa koalicije pravosodni minister grof Schönborn ukazal napraviti pri isterskih sodiščih dvojezične napise, sešli so se laški župani isterski v Trstu in ugovarjali zoper rečeni ukaz, kateri je vlada tudi hitro preklicala. Občinski svet tržaški je na to sklenil napraviti v spomin tega zborovanja laških županov spominsko ploščo in jo vzdati v mestni dvorani. Namesništvo je sklep razveljavilo, in mestna občina se je pritožila na upravno sodišče, ki je pritožbo odbilo.

(Slovenska pratika.) Knjigarna Kleinmayr in Bamberg je tudi letos izdala svojo slovensko pratiko, katera poleg kalendarja in sejmov obsega še več drugega gradiva in ima tudi nekaj podob. Velja 13 kr.

Razne vesti.

(Nesreče.) Ponesrečil se je v Idriji dne 26. m. m. 15letni delavec Fr. Hladnik, ko je na neki stroj v zbiralnici za rudo obesil jermen. Ta je zgrabil delavca za obleko ter ga ovil okoli kolesa. Hitro priskočivša paznik J. Oblak in mazač J. Kogej potegnili sta ga izpod jermena ter ga tako hitro rešila mučnega položaja. Delavcu zlomilo je levo roko nad komolcem. Keiv je sam svoje nesreče, ker ni bil on odločen, obešati jermena na kolesa. — Dne 4. t. m. zvečer ponesrečil se je na kolodvoru na Javorniku neki delavec. Hotel je skočiti na že odhajajoči vlak, a izpodrsnil in padel je pod kolo, ki mu je šlo čez trebuh. Bil je takoj mrtev.

(Tatvine.) Delavec Janez Šetina in služkinja Marija Kočvar bila sta dne 9. t. m. aretovana in sodišču izročena; prvi je na sumu, da je hlapcu Ignaciju Zupanu ukradel za 8 gld. obleke, poslednja pa, da je svoji gospodinji Mariji Vrančič vzela in si prisvojila razne efekte. — Gospej Mariji Pukelstein ukradel je dne 4. t. m. iz njenega stanovanja v Kladeznih ulicah št. 11 neznan tat raznih rečij v skupni vrednosti 54 gld., in sicer: srebrno žepno uro z verižico, zlato verižico z obeskom, potem nekoliko obleke in denarnico s 7 gld. Tatu se dosedaj še ni prišlo na sled. — Pekovskemu pomočniku Alojziju Mlakarju ukradel je baje njegov tovariš Anton Primc iz Lip mošnjček s 30 gld. Primc, ki je iz Ljubljane pobegnil, se zasleduje.

(Samomor.) Povožil je železniški vlak dne 9. t. m. zvečer blizu kamniške postaje okolu 50 let staro žensko, katera se je najbrž nalašč vlegla na tir. Samomorilka je

bila nekdanj posestnica v Polju pri Vodica, zadnji čas pa živela ob miloščini.

(Zasledovani cigani.) Pri deželnem sodišču v Ljubljani vrši se preiskava zaradi mnogih tatvin, katerih so obdolženi cigani. Osobito so to tatvine konj, a nekaj tudi vlomov v prodajalnice. Vse te tatvine so bile učinjene v zadnjih 3. do 4. letih, a primeroma največ letos, in to v raznih krajih na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Samo konj je ukradenih 50 in le malo jih je prišlo zopet v roke svojih lastnikov. Skupna škoda iz vseh tatvin znaša blizu 7000 gld. in ta škoda je tembolj občutna, ker so vsi prizadeti kmetovalci, katerim je ukradena živina bila znaten kos imetja in neobhodno potrebna pri gospodarstvu. V preiskovalnem zaporu nahaja se sedaj 29 ciganov in cigank, zasleduje se jih pa še 11. Ker je preiskava jako težavna, dokler niso v zaporu vsi osumljeni cigani, obrača se preiskovalni sodnik deželnega sodišča v Ljubljani tem potom do slavnega občinstva, da pomore oblastvom zaslediti preganjane cigane in da izvoli vsakdo naznaniti takoj bližnemu orožništvu, ako vidi koga v nastopnem popisanih ciganov: 1.) Jurij Hudorovič, imenovan „Pipi“, 35 do 40 let star, srednje velikosti, grdega, močno kozavega obraza z rujavo, redko brado. 2.) Miha Hudorovič, brat prejšnjega, 17 do 20 let star, velike tenke postave, bolj belega in čednega obraza, nosi majhne brke, ali pa je golobradat; le-ta živi s spodaj pod 6.) navedeno Franciško Hudorovič in ima ž njo leto starega otroka, zelo bele polti. 3.) Matija Hudorovič,

imenovan „Matijče“, okoli 17 let star, srednje velikosti, precej široke postave, golobradat, bratranec prej navedenih dveh cigarov in sin hrvatskega cigana Luke iz Kukuljanova, ki je radi tatvine v kazenskem zaporu pri tukajšnjem deželnem sodišču. Ti trije cigani so zelo drzni tatovi inumni jako mnogih tatvin. 4.) Jože Hudorovič, kakih 55 let star, velike močne postave, nekoliko kozav, nosi polno brado temne barve in ima debel nos; njegova ženska je pred 2 letoma v Rakitni, okraja vrhniškega, umrla; on je stric doslej imenovanih treh cigarov. 5.) Marija Hudorovič, hči poprejšnjega, okolu 22 let stara, velike postave, podolgastega, nekoliko kozavega in suhega obraza, imo zavite lase in debele oči. 6.) Frančiška Hudorovič, sestra poprejšnje, 16 do 17 let stara, močne postave, (ženska pod 2.) navedenega Mihe). 7.) Miha Hudorovič, imenovan „Luder“, brat pod 3.) navedenega „Matijčeta“, okoli 30 let star, rojen v Poljanah pri Škofjiloki, srednje močne postave, ima sive oči in rujavkaste brke, živi z „Anico“ hčerjo cigana „bogatega Janeza Pavleta“; „Luder“ je glasovit konjski tat. 8.) Matija Hudorovič, oče pod 1.) in 2.) imenovanih cigarov, okoli 70 let star, srednje, široke postave, ima sive lase in sivo polno brado. 9.) Miha Hudorovič, okoli 18 let star, rojen pri Brezovici pri Ljubljani, sin Franceta Hudoroviča iz Košane, ki je umrl v Nevljah pri Kamniku; on je velike, tenke rasti, ima rujavo, zavite lase ter je škilast. 10.) Jožef Hudorovič, sin umrlega Jurja iz Vrbovskega na Hrvatskem, okoli 30 let star, srednje, zelo široke postave debelega obraza, ima črno polno brado; rojen je nad Podkloštrom na Koroškem. 11.) Tone Hudorovič, brat poprejšnjega, okoli 28 let star, velike postave, suhega obraza, ima rujavo brado in take lase, rojen je v Rovtah nad Logatcem.

(Imovita starka, ki umira od gladu!) V Trstu biva vdova Marija Gerstenberger iz Ljubljane, stara preko 70 let. Nje soprog je bil učitelj sviranja na glasovirju. Starka je bila nekoliko čudakinja, občevala ni z nikomur, svojega stanovanja ni izčistila nikdar, na ulico je izstopila le redkokedaj, da si kupi kaj mralega jedila, kajti toplega si ni privoščila nikdar. Ta skopa starka je imela vendar stanovanje v najemu, za koje je plačevala 370 gld. najemščine, toda par sob je oddala v podnajem. Minoli teden več dni ni bilo ne duha ne sluha o starki. Ljudje

so si mislili, da je obolela ali celo umrla ter so obvestili policijo o tem. Komisija je dala uloviti vrata stanovanja. Tu je bil grozen smrad, nered in nečistost. Starko so našli na tleh, povsem obnemoglo. Toliko, da je mogla zašepetati, da je obnemogla od lakote, ker nima s čem kupiti jedi. Zdravnik jo je ukazal takoj prepeljati v bolnišnico, toda pol mrtva starka bila je zadovoljna, da jo polože v voz, šele potem, ko so ji zatrdili, da ji ne bode treba plačati voza. Komisija je našla v neki miznici pod cunjami nekaj vrednostnih papirjev, ter knjižico ljubljanske hranilnice, glasečo se na 906 gld., uloženih že pred 20 leti, ne da bi bil ves ta čas vzdignjen samo jeden novčič obrestij, torej se je glavница že podvojila! In razven teh ulog in papirjev imela je skopa starka mnogo in jako lepega, zveveda strašansko zanemarjenega pohištva, dragocenih svilnatih oblek, koje so razjedavali mōli, in mnogo vrednostnega v obče. In ta skupuhinja je umirala rajše od lakote, nego da bi trošila za hrano! Morda ni pri pravi pameti ta starka?

(Nesrečen oče.) Srbski polkovnik Dragašević je jeden najodličnejših srbskih častnikov in v celi deželi jako ugleden mož. S svojo rodbino pa nima sreče. Starejši njegov sin se je pred dvema letoma kot poročnik pri kraljevi gardi udeležil roparskega umora, mlajši sin pa je izvršil več velikih goljufij, vsled katerih je bil zaprt, a je pobegnil iz zapora v Avstrijo. Stari polkovnik je vsled žalosti zblaznel.

(Žalosten konec novodobnega zakona.) V Oranienburgu blizu Berolina živeči veleposestnik Tomczik se je pred nekaj leti poročil z neko siromašno gospodično iz stare plemiške rodbine. Žena je plebejskega moža prezirala in iskala vedno družbe mej aristokratskimi damami. Občevala je le s krogi, v katere ni maral hoditi nje mož in imela vse polno čestilcev, zlasti častnikov. Možu to seveda ni ugajalo in so vsled tega med njim in ženo čestokrat nastali prepiri. V torek se je žena pozno zvečer vrnila z nekega izleta in ker jej je mož z ostrimi besedami očital nje nespodobno življenje, je žena vzela revolver in moža ustrelila.

(Največji zvon na svetu) se je pred kratkim vлил v Cincinnatiju v Zjedinjenih državah. Zvon je 30.000 funtov težak, odprtina meri 8 čevljev, visok je pa 7 čevljev. Kembelj je 700 funtov težak. Zvon je vlit iz 78 delov bakra in 22 delov cina.

Leskovška afêra pred novomeškim sodiščem.

(Nadaljevanje.)

Na to se je zaslišala mežnarjeva žena Mica Vakselj. Ta je izpovedala: Jaz sem vedela, da je Ana povila otroka; ljudje niso o tem dobro govorili; jaz sem vedela, da je moj mož zapleten v to stvar in vedela, da je on otroka skrnil. Mislila sem si, da je to vse, kar se je zgodilo z otrokom, nekaj huđega in kaznivega, bala sem se, da je moj mož tudi kaj kaznivega storil, in bala sem se, ko sem bila 1. aprila tega leta zaslišana, če resnico govorim, da svojega moža zakopljem, in zategadelj sem pričala po krivem.

Na to je bila zaslišana kuharica Ana Šterbenc. Ta se je zagovarjala tako-le: Jaz sem v noči 20. decembra 1894 povila otroka. Otrok je živel. Jaz sem se ulegla in zaspala, otroka sem zraven sebe imela, in ko sem se prebudila, sem videla, da je otrok mrtev. Poslala sem drugo jutro po mežnarja. Ta je prišel, jaz sem mu pokazala otroka in ga prosila, da naj otroka stran spravi. Rekla sem mu, da ga bom v fišterno dala. Ne vem kaj je potem z otrokom napravil. Dne 16. marca 1896 je

prišel Vakselj k meni in me vprašal, če sem že v Krškem bila. Rekla sem, da sem že bila in mu tudi rekla, kako sem govorila. Dne 1. aprila 1896 je prišel zopet k meni in je rekel, da je tudi on vabilo dobil in da mora v Krško in rekel je, da bo tako govoril kakor sem jaz. Jaz sem mu na to rekla: „Vi ne morete tako govoriti, kakor sem jaz, saj vender ne morete vedeti, kako sem jaz govorila“. Rekla sem mu potem, govorite, kakor hočete in on je odšel. Dne 7. aprila 1896 smo res bili vkup jaz, g. dekan in mežnar v fišterni in jaz sem res jokala, jaz sem pa tedaj rekla mežnarju, da naj gosp. dekan ne meša v stvar. Jaz gosp. dekanu nisem nič povedala, kaj se je zgodilo in tudi, ko me je vprašal, če imam res pričakovati otroka, sem tajila.

Zasliši se dr. Jurij Šterbenc. On pravi tako: Dne 24. decembra 1894 sem v kuhinji časopise bral. Vakselj je prišel in me poklical. Šla sva v mojo sobo. Imel sem tedaj dosti opraviti s pisarniškiimi opravili, ali kar ostrmel sem, ko mi je Vakselj povedal, kaj se je v

farovžu zgodilo. Svojo nečakinjo Ano Šterbenc sem bil gotovo 50krat vprašal, če ima otroka pričakovati in ona je zmiraj rekla, da ne. Vakselj me je vprašal, kaj naj stori. Jaz sem mislil vedno, da je bil abortus embryo in sem Vakseljnu rekel, da naj to stvar pokoplje. Jaz svoje nečakinje nisem nikdar na kaki laži dobil, ona je resnicoljubna in jaz sem mislil, da je resnico govorila, ko mi je rekla, da je splav od nje šel. Jaz sem tedaj Vakseljnu le rekel, da naj splav zakoplje. Dne 19. marca tega leta je res Vakselj k meni prišel in mi pušico prinesel; jaz ne vem, kaj sva tedaj govorila, odločno pa zanikam, da sem mu tedaj prigovarjal, da naj tako in tako govori, jaz sem mu le rekel, da naj tako govori kakor Ana, jaz tem tedaj namreč na splav mislil. Ni res, da sem mu 7. aprila tega leta rekel, da naj mene izpusti, ampak jaz sem mu le rekel: Kaj mene vtikate v to stvar.

Predsednik ga vpraša, če je on Vakseljna vprašal 22. decembra 1894, če je otroka zakopal.

Dr. Šterbenc reče na to: „Da, ali jaz sem le na splav mislil“.

Predsednik sodnega dvora prebere izjavo dr. Šterbenc iz preiskave; takrat je povedal dr. Šterbenc, da mu je več ljudij pravilo, česa pričakuje Ana Šterbenc, da mu je to tudi Vakselj povedal in da je Vakseljnu rekel, da naj otroka pokoplje.

Dr. Šterbenc na to odgovori: Jaz nisem v preiskavi na to mislil, da gre za otroka, bil sem tedaj nekaj zmoten, jaz sem le vedno mislil na splav. (V celi preiskavi se zmiraj govori le o otroku Ane Šterbenc in ne o splavi in tudi dekan ravno tako govori le o otroku.) Dne 1. aprila t. l. — pravi dekan naprej — sem jaz Vakseljna vprašal, kaj je pri sodnji govoril in on mi je odgovoril: „Sem prisegel, da sem pokopal in da nisem pokopal, govoril sem tako, da je za vse prav.“ Dne

10. aprila 1894 sem mu le to rekel: „Če ste prisegli, vendar ni treba to vsem povedati.“

Potem je začel državnega pravdnika namestnik dr. Travner jako interesanten pogovor z dr. Šterbencem. Dr. Travner je ta pogovor mojstersko vodil in dr. Šterbenc spravi v taka protislovja, da je vse strmelo. Drž. pravdnik je vprašal dr. Šterbenc, če mu je Ana povedala, da je otroka zakrstila. Na to je dr. Šterbenc odgovoril, da mu je to povedala. Na to državni pravdnik: „No potem ste pa g. dekan vendar vedli, da je bil otrok in ne splav, ker splav se vendar ne krsti? Na to dekan ni nič odgovoril. Konec tega interesantnega dvogovora je bil, da je moral dr. Šterbenc obstati, da mu je bilo pri vsem ravnanju vendar za to, da se njegova duhovniška čast in čast farovža brani, da bi ljudje o stvari ne govorili in je zaradi tega se moral splav skrivno zakopati.

Dr. Šterbenc rekel je prej v obravnavi, da bi Ano sproti iz farovža spravi, če bi vedel, da je otroka pcvila. Na to mu reče dr. Travner: Torej Vam je bilo v drugem pa vse jedno, kar je drugače uganjala.

Dr. Travner vprašal je tudi dr. Štrbenc, če je Vakseljna 22. decembra 1895, ko je ta po njegovem mnenju otroka že pokopal, vprašal, če ga je kdo videl.

Dr. Štrbenc reče: Da, jaz sem ga vprašal. Dr. Šterbenc tudi g. dr. Travnerju prizna, da je Vakseljnu rekel, da naj ne govori okoli, da je otroka pokopal, ker mu je bilo za njegovo stanovsko čast.

V tem stadiju obravnave bili so menda vsi sodniki in zagovorniki in vsi izmej mnogih poslušalcev mnenja, da je mežnar Vakselj resnico govoril ker, vse je videlo, da je ubogi mežnar le po svoji neumnosti padel tako nizko.

(Konec prihodnjič.)

Loterijske srečke.

Trst, dné 10. oktobra: 12, 55, 88, 87, 81.
Praga, dné 14. oktobra: 49, 71, 30, 14, 60.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. (5—17)

Avstrijsko podjetje

daje

postranski zaslužek.

Vprašanja pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante.

Raznovrstne
VOZOVE
izdeluje
Peter Keršič
konjezdavnški kovač
v Spodnji Šiški pri Ljubljani
in ima iste tudi v zalogi.

Tržne cene v Ljubljani

14. oktobra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 80	Špeh povejen, kgr.	— 72
Rež, „	6 20	Surovo maslo, „	— 72
Ječmen, „	5 50	Jajce, jedno	— 3
Oves, „	6 50	Mleko, liter	— 10
Ajda, „	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, „	6 40	Telečje „	— 60
Koruza, „	5 10	Svinjsko „	— 64
Kroupir, „	2 —	Koštrunovo „	— 36
Leča, „	10 —	Pišanec	— 45
Grab, „	10 —	Golob	— 17
Fizol, „	10 —	Seno, 100 kilo	— 220
Maslo, kgr.	— 96	Slama, „ trda, 4 □ metr.	— 180
Mast, „	— 72	Drva „ mehka, 4 „	— 6 80
Špeh svež „	— 66		— 5 —

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba pasiti na izvorne zavoje s imenom:
Kathreiner

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—20)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Mariani“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prezmemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Največji izbor

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna, težnikov
Ljubljana, Mestni trg 15

Najnižje cene

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 7. novembra 1896.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljajoč, krepien in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijacejski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (1—20)

Otvoritev nove lekarne.

Čast mi je naznanjati p. n. gg. zdravnikom in p. n. slavnemu občinstvu stolnega mesta Ljubljane in okolice, da sem dosedaj na Mestnem trgu št. 11 obstoječo lekarno „Pri Mariji pomagaj“ vsled podeljene mi koncesije od gospoda Ed. Svobode kupovno prevzel in isto otvoril pod sedanjim imenom

Deželna lekarna „Pri Mariji pomagaj“ na Resljevi cesti št. 1

v hiši gosp. Levca poleg mesarskega mostu.

Po svojem dolgoletnem poslovanju v velikomestnih, kakor tudi v tukajšnjih lekarnah pridobil sem si dovolj strokovnega znanja; svojo popolnoma novo lekarno sem uredil po vseh zahtevah moderne farmacije in preskrbel s svežimi in preskušeni zdravili, kakor tudi z vsemi v farmacevtsko-higijenično stroko spadajočimi potrebščinami, katere bodem vedno v najboljši kvaliteti v zalogi imel.

Opozarjam še slavno občinstvo na svojo bogato in veliko zalogo vseh domačih zdravil, katere se priporočajo po časnikih in lekarskih cenikih kot izvrstna zdravila proti raznim bolestim. Nadalje opozarjam slavno občinstvo tudi še na svojo dobro urejeno homeopatično lekarno, bogato zalogo najfinjših francoskih in angleških parfumerij, toaletnih in medicinskih mil, tu- in inozemskih specijalit, kirurški obvez in instrumentov, kakor tudi vedno svežih mineralnih vod.

Razpošiljam vsak dan 2krat po pošti.

Nadejam se, da bode slavno občinstvo moje novo podjetje podpiralo z blagohotno naklonjenostjo, trudil se bodem vedno zadovoljiti je z najsolidnejšo postrežbo.

V Ljubljani, dné 17. septembra 1896.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Mr. Ph. Milan Leustek
lekarnar.